

JONG IN HALDERBERGE

Kadernota integraal jeugdbeleid 2006-2010

Behoort bij het besluit van de raad van de gemeente Halderberge van 29 juni 2006
Mij bekend, de plaatsvervangend griffier van Halderberge,

R.C.M. de Beer

Inhoudsopgave 'Jong in Halderberge'

	<u>pagina</u>
• Inhoudsopgave	1
• <u>Inleiding</u>	3
• Leeswijzer	5
• <u>Hoofdstuk 1: Conclusies</u>	6
• Samenwerking	6
• Peuterspeelzaalwerk	6
• Informatie voorziening	7
• Inburgering	7
• Opvang, begeleiding, coaching	7
• Persoonlijke ruimte	7
• <u>Hoofdstuk 2: Wat is er gerealiseerd</u>	9
• Het jeugdbeleid tot op heden	9
• Samenwerking en afstemming	9
• Preventie	9
• Informatie en signalering	10
• <u>Hoofdstuk 3: De ambities van de gemeente Halderberge</u>	11
• Van preventief jeugdbeleid naar kansenbeleid	11
o Preventief beleid	11
o Breed preventief gericht beleid	12
• De regierol van de gemeente	14
o Samenwerking	14
o Voorzieningen	15
o Sociale vaardigheden	15
o Een evenwichtige gezinssituatie en de rol van de ouders	16
• Gezondheid	17
• Kinderwerk, jongerenwerk, straathoekwerk	19
• Goede voorzieningen	20
• Onderwijs en leerplicht	21
o Onderwijs	21
o Vroegtijdig schoolverlaten	21
o Leerplicht	22
• Werk en Inkomen	22
• Veiligheid en criminaliteit	23
o Veiligheid	23

o Criminaliteit	23
• Huisvesting	24
● <u>Hoofdstuk 4: kerndoelen en actiepunten</u>	25
• Een sluitende samenwerkingsstructuur	25
• Begeleiding van de jeugd . . .	25
o naar meer sociale vaardigheden en betere omgangsvormen	25
o ter voorkoming van recidive	27
o naar een gezondere leefstijl	27
• Schematisch overzicht kerndoelen en actiepunten	28
● <u>Hoofdstuk 5: Ten slotte</u>	30
De voortgang	30

Bijlagen

Bijlage 1: demografische gegevens	
Bijlage 2: landelijke ontwikkelingen	
Bijlage 3: rapportage aansluiting lokaal . . .	
Bijlage 4: wat hebben wij er voor gedaan	
Bijlage 5: gemeentelijke verantwoordelijkheden . . .	
Bijlage 6: samenvatting eindrapportage BANS-akkoord	
Bijlage 7: stroomschema samenwerking	
Bijlage 8: lijst van links en literatuur	

Inleiding

Hebt u ooit gehoord dat jongeren vragen of er een notitie jeugdbeleid gemaakt kan worden? Het zou ons verbazen!

Dat het echter wel nodig is, blijkt uit het feit dat de jeugd steeds nadrukkelijker van zich laat horen. Voor de gemeente Halderberge is het een teken dat er aandacht besteed dient te worden aan de signalen die onze jeugdigen afgeven en de kansen en mogelijkheden die er zijn voor en met hen opakt.

26,1% van de inwoners van Halderberge is onder de 23 jaar (zie bijlage 1). De gemeente Halderberge is zich bewust van haar extra verantwoordelijkheid voor deze jeugdigen. Een verantwoordelijkheid die zij wil delen met de jongeren zelf, de ouders/opvoeders en ketenpartners. Om haar taak naar behoren te kunnen oppakken, is het nodig dat er wordt samengewerkt met alle instellingen die zich in Halderberge met jeugdigen - in brede zin - bezighouden, de zogenaamde ketenpartners. Behalve een morele verantwoordelijkheid legt ook verschillende wet- en regelgeving de gemeente verplichtingen op (zie ook bijlage 2).

Sinds 1 januari 2005 is de Wet op de Jeugdzorg van kracht. Deze wet legt de verantwoordelijkheden van provincies en gemeenten vast. De wet is er in het bijzonder op gericht om de zorg voor de jeugdigen, waar elke jeugdige van 0 - 23* jaar recht op heeft, goed te regelen. De gemeente dient er voor te zorgen dat de niet-geïndiceerde jeugdzorg - op lokaal niveau - goed geregeld is, zodat de zwaardere geïndiceerde jeugdzorg, (die onder de verantwoordelijkheid van de Provincie valt) hier goed bij kan aansluiten.

De Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) schrijft voor dat er een doorlopende lijn moet zijn in de jeugdgezondheidszorg van jeugdigen van 0 - 19 jaar.

Net als Rijk en Provincie vindt de gemeente Halderberge het van belang dat er zo weinig mogelijk jeugdigen maatschappelijk uitvallen. Gegeven is dat 15% van de jeugd in een situatie verkeert die de kans op maatschappelijke uitval vergroot. Voor ruim 10% geldt dat dit met de nodige aandacht en/of sturing kan worden voorkomen.

Er is sinds het verschijnen van de beleidsnotities 'Jongeren in Beeld' uit 1997 en 'Onderwijs en Jeugd gaan integraal' uit 2000, samen met de ketenpartners, stevig ingezet op het ondersteunen van jeugdigen en hun opvoeders om uitval te

* Voor de gemeente zal het zwaartepunt liggen op de zorg van 0-19 jaar (wettelijke taak jeugdgezondheidszorg). Hulpverlening die binnen deze leeftijdsspanne is ingezet, kan doorlopen tot 23 jaar. Veelal zal dit geïndiceerde jeugdzorg of toeleiding tot de arbeidsmarkt zijn.

voorkomen. Hierbij valt te denken aan Bemoeizorg, Opvoedspreekuren, Sociale vaardigheidstraining, themabijeenkomsten Marokkaanse ouders, Schoolmaatschappelijk werk op het basis en voortgezet onderwijs, jongeren- en straathoekwerk, speelgelegenheidsbeleid, veiligheidsbeleid, het betrekken van jeugd bij de invulling en/of uitvoering van beleid, Bredeschool activiteiten, jeugdmonitor 12 tot en met 17 jaar de sluitende aanpak onderwijsachterstanden 0-6 jaar (VVE-monitoring). De uitgangspunten en doelstellingen die genoemd zijn in deze nota's zijn ook nu nog relevant. Deze uitgangspunten zijn:

- a. Halderberge moet een gemeente zijn waar het goed opgroeien is voor jongeren met algemene voorzieningen en vooral ruimte om te spelen
- b. In het jeugd- en jongerenbeleid staan de jongeren en hun ouders/verzorgers centraal. De eerst verantwoordelijken voor de opvoeding zijn de ouders/verzorgers
- c. De gemeente Halderberge wil in voorwaardenscheppende en ondersteunende zin, een geïntegreerd jeugd- en jongerenbeleid voeren met daarin:
 1. Een positieve benadering van jongeren
 2. Het erkennen van het recht van jongeren op een eigen plaats en een eigen cultuurbeleving
 3. Rekening houden met de verschillen die tussen jongeren bestaan en daarmee het aanbod van activiteiten afstemmen.

De doelstelling is:

Het bevorderen van het welzijn van alle jongeren in de gemeente Halderberge door middel van een integraal jongerenbeleid door:

1. Het scheppen van voorwaarden, om zo de maatschappelijke participatie van jongeren uit Halderberge te bevorderen door het voeren van integraal jeugdbeleid
2. Het in stand houden en/of uitbreiden van de algemene voorzieningen voor jongeren
3. De vroegtijdige uitval van jeugdigen te voorkomen, met preventief en gericht preventief jongerenbeleid en schooluitval te bestrijden.

Hoewel er in de laatste jaren veel goeds tot stand is gekomen, dient de samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen en de samenwerking met en tussen de ketenpartners te worden verbeterd. De gemeente Halderberge zal de haar toebedeelde regierol moeten verstevigen en hierop moeten sturen. De regierol van de gemeente wordt besproken in hoofdstuk 3.

Voor de gemeente Halderberge biedt Operatie Jong nieuwe kansen. Operatie Jong beoogt de schotten die er bestaan tussen de verschillende beleidsterreinen weg te nemen en het kind hierbij centraal te stellen. Op voordracht van de gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant werd de gemeente Halderberge

uitgenodigd om als kleine gemeente, samen met de gemeente Cuijk, pilotgemeente te worden in Operatie Jong.

Op 8 april 2005 tekende de gemeente Halderberge - samen met 13 gemeenten, 2 stadsregio's en 2 provincies en het Rijk de Jongovereenkomst.

Operatie Jong kent 12 thema's. De gemeente Halderberge heeft er voor gekozen datgene dat al in gang gezet is te verstevigen en hierin samen met de ketenpartners verder te komen. Wij zullen werken aan een sluitende jeugdketen van 0 - 23 jaar. Een keten die jeugdigen en hun ouders/opvoeders - waar nodig - ondersteunt in het opgroeien en in hun opvoedingstaken, zodat maatschappelijke ongelijkheid en/of maatschappelijke uitval tot een minimum teruggebracht kan worden.

LEESWIJZER

Algemeen

'Jong in Halderberge' is een kadernota. Hierin wordt aangegeven op welke wijze in de periode 2006 - 2010 het integrale jeugdbeleid wordt vormgegeven.

Indeling

In **hoofdstuk 1** staan de **conclusies** en wordt benoemd wat nog **verbetering** behoeft.

In **hoofdstuk 2** wordt aangegeven wat de gemeente Halderberge tot op heden heeft **gerealiseerd**.

In **hoofdstuk 3** staat welke **ambities** de gemeente Halderberge voor haar jeugdige inwoners heeft.

In **hoofdstuk 4** staan de kerndoelen en de actiepunten benoemd.

In **hoofdstuk 5** wordt aangegeven hoe de voortgang wordt bewaakt.

Bijlagen

Aansluitend vindt u de volgende bijlagen:

1. Demografische gegevens
2. Landelijke ontwikkelingen
3. Rapport aansluiting jeugdbeleid/jeugdzorg Halderberge
4. Wat hebben wij er voor gedaan
5. Gemeentelijke verantwoordelijkheden, taken en plichten
6. Samenvatting eindrapportage BANS-akkoord
7. Stroomschema samenwerking
8. Lijst van Links en Literatuur

Hoofdstuk 1: Conclusies

De algemene conclusie is dat met de inspanningen van de gemeente Halderberge en haar ketenpartners in het jeugdbeleid op het gebied van opvoed-, opgroei- en gezinsondersteuning in de afgelopen jaren veel is bereikt*. Dit betekent echter niet dat het jeugdbeleid geen aanpassingen of verbeteringen behoeft. Onderstaande heeft de komende tijd extra zorg nodig:

Samenwerking

Er dient zeker invulling gegeven te worden aan de gemeentelijke taken die de Wet op de Jeugdzorg oplegt. Op korte termijn moeten met alle ketenpartners sluitende afspraken gemaakt worden over een eenduidige signalering van risico's en problemen, de onderlinge samenwerking en de coördinatie van zorg. Daarnaast is het nodig dat er een duidelijk herkenbaar laagdrempelig loket komt van waaruit informatie kan worden gegeven aan jeugdigen en hun ouders en dat mede dient als knooppunt van waaruit signalen van problemen worden doorgegeven naar het zorgnetwerk van de lichte hulpverlening. Van daaruit wordt - zonodig - de aansluiting met de geïndiceerde jeugdzorg gerealiseerd.

Peuterspeelzaalwerk

In oorsprong waren de peuterspeelzalen bedoeld om kinderen tussen de 2 en 4 jaar met elkaar te laten (leren)spelen (socialiseren). Dit gebeurde onder begeleiding van vrijwilligers onder aansturing en verantwoordelijkheid van een gediplomeerde peuterspeelzalleidster. Bovendien is het bezoek aan de peuterspeelzalen vrijwillig. Onder druk van het vroegtijdig signaleren van mogelijke achterstanden zijn de kwaliteitseisen aan de peuterspeelzalen gewijzigd. Met de komst van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in het begin van deze eeuw wordt van de peuterspeelzalen een steeds verdergaande professionalisering verwacht op het terrein van achterstandsbestrijding. Peuterspeelzalen hebben naast hun basisfunctie hierdoor ook een plusfunctie in het vroegtijdig signaleren en bestrijden van achterstanden. Het peuterspeelzaalwerk moet hier qua personeel, materiaal, accommodatie en management goed op toegesneden zijn. Bij het uitvoeren van de voor- en vroegschoolse educatie is het

* Dit blijkt ook uit een onlangs gehouden onderzoek onder alle gemeenten in Nederland naar de stand van zaken van het lokale jeugdbeleid. In de regio West-Brabant is dit onderzoek uitgevoerd door het Brabants kenniscentrum Jeugd K2. Voor dit onderzoek zijn de portefeuillehouders jeugdbeleid, beleidsambtenaren jeugdbeleid en de ketenpartners (uitvoerenden) geïnterviewd en gehoord (zie bijlage 3).

bereiken van de doelgroep (=achterstandspeuters) een belangrijk aandachtspunt.

Informatievoorziening

- a. De informatieverstrekking aan jongeren
De huidige maatschappij is een vluchtige met snel veranderende inzichten. Dit geldt zeker voor het aanbod van informatie. Geschreven informatie is vaak snel achterhaald. Dit betekent dat het aanbod van informatie omgebogen dient te worden van het verstrekken van folders naar het - tevens - aanbieden van informatie via de elektronische weg.
- b. De betrokkenheid van allochtone ouders bij de schoolcarrière van hun kinderen blijft tot op heden achter. De samenwerking van ouders en scholen en vrijetijdsverenigingen verdienen meer aandacht van scholen en gemeente.

Inburgering

Sinds 2002 worden er jaarlijks themabijeenkomsten voor Marokkaanse vrouwen gegeven. De themabijeenkomsten bestaan uit een reeks van 7 bijeenkomsten in de eigen taal in het kader van opvoedingsondersteuning. Voor 2 van de bijeenkomsten geven de vrouwen zelf aan waar zij het over willen hebben. Hoewel deze bijeenkomsten in de behoefte voorzien, geven de vrouwen keer op keer aan dat de behoefte aan Nederlandse taallessen in de eigen omgeving groot is. In de huidige regeling Oudkomers wordt de gemeente op basis van de - al dan niet - behaalde resultaten gecompenseerd. Om te voorkomen dat kinderen met allochtone ouders een taal- en/of ontwikkelingsachterstand oplopen, is het van groot belang dat moeders het Nederlands taal dusdanig beheersen dat communiceren in het Nederlands met en over hun kinderen mogelijk is.

Opvang, begeleiding en coaching van jongeren

- a. Het ontbreken van een jeugdcentrum en buitenschoolse opvang 12+ in Oudenbosch
- b. Het ontbreken van een reboundvoorziening* in Halderberge voor jongeren die tijdelijk op de reguliere school niet zijn te handhaven.
- c. Het ontbreken van zorg aan jonge ex-gedetineerden.

Persoonlijke ruimte

Toenemende discriminatie

In de maatschappij en - daarom ook - op scholen neemt de ongenueanceerdheid hand over hand toe. Hiervan is ook op de Halderbergse scholen spraken. Ook bij jongeren bestaat de

* Een reboundvoorziening is een voorziening voor intensieve begeleiding en opvang van leerlingen met ernstige gedragsproblemen. De leerling wordt tijdelijk uit de reguliere onderwijssetting gehaald. Het doel van plaatsing is het tot stand brengen van een gedragsverandering, herstel van gezagsverhoudingen, verbetering van de leerattitude en het inhalen van lesachterstanden. Ook kan deze periode worden benut om de oorzaken van het gedrag te achterhalen.

neiging om elkaar als groep aan te spreken op en verantwoordelijk te stellen voor maatschappelijk negatieve ontwikkelingen. Dit terwijl individuen hier geen enkele invloed hebben of kunnen hebben.

De gemeente Halderberge stelt zich ten doel voor deze aandachtspunten samen met de ketenpartners naar een oplossing te zoeken.

Hoofdstuk 2: Wat is er in Halderberge gerealiseerd

Het jeugdbeleid tot op heden

Met het in opdracht van de gemeenteraad geschreven beleidsplan, 'Doen met daadkracht, uitvoering als uitdaging' 2002-2006 heeft het college van burgemeester en wethouders besloten het welzijn van alle jeugd in Halderberge te bevorderen. De eerdere notities 'Jongeren in beeld' en 'Jeugd en onderwijs gaan integraal' verwoordden het preventieve, integrale jeugdbeleid dat werd voorgestaan. Ook in Halderberge is vanuit verschillende invalshoeken actief gewerkt aan de vormgeving van het jeugdbeleid. Het jeugdbeleid heeft vooral in het teken gestaan van 'jeugd met problemen' en van 'jeugd die problemen veroorzaakt'.

Samenwerking en afstemming

Het integraal preventief lokaal jeugdbeleid vormde een belangrijk aandachtspunt voor bestuur, beleidsmakers en instellingen. De belangrijkste missie van dit beleid was om meer samenhang te brengen in de lokale dienstverlening. Uitgangspunt was daarbij meer efficiëntie. Overlappenden zouden worden opgeheven en 'witte vlekken' zouden zichtbaar worden. In de praktijk is dit echter - tot nu toe - heel beperkt mogelijk gebleken. De integrale beleidsbenadering is niet voldoende van de grond gekomen. Overigens geldt dit niet specifiek voor de gemeente Halderberge, maar is dit een landelijk gegeven. Met de beste intenties wordt er door de verschillende organisaties te vaak uitgegaan van wat zij vanuit hun bestaande aanbod kunnen doen om een - eventueel - probleem het hoofd te bieden. Het centraal stellen van de klant, het kind, en zijn of haar behoefte maakt het noodzakelijk dat instanties en instellingen over hun eigen grenzen heen kijken en gezamenlijke komen tot een vraaggerichte benadering van de jeugd en zijn/omgeving. Operatie Jong biedt hiervoor handvatten. Een kans die - voor zover het zich laat aanzien - door alle lokale partners wordt aangegrepen. Dit om te komen tot het gezamenlijk realiseren van een sluitende keten in het lokale jeugd(hulp)aanbod.

Preventie

De aanzet tot preventief jeugdbeleid is gegeven door het regeringsstandpunt dat wordt verwoord in 'Regie in de Jeugdzorg'. De achterliggende gedachte is dat de signalering van problemen in een zo vroeg mogelijk stadium dient plaats te vinden. Er dient dan direct hulp en ondersteuning gegeven te worden, zodat het ontstaan van grotere problemen waarvoor zwaardere (= duurdere) hulpverlening noodzakelijk is, afgeremd wordt. Dit uitgangspunt brengt met zich mee dat het beleid op lokaal niveau dient te worden vormgegeven. Kortom, preventief

beleid gaat uit van veronderstelde problemen die voorkomen dienen te worden met de voorhanden zijnde mogelijkheden.

Door een stevig preventief netwerk (o.a. Platform Jeugd- en Jongerenbeleid, Jeugd preventieoverleg, Drugspreventie Overleg, Onderwijs/Jeugddebat, VVE) rondom de jongeren en de inzet van preventieprogramma's is uitval in Halderberge beperkt gebleven. Het zwaartepunt ligt in Halderberge dan ook op het signaleren van problemen en het bestrijden hiervan.

Informatie en signalering

Het preventieve beleid is gericht geweest op het zo vroeg mogelijk signaleren van problemen en het verstrekken van informatie.

In samenwerking met de Provincie Noord-Brabant, de stichting Thuiszorg West-Brabant en met - onder andere - de gemeente Halderberge is de geboortekoffer ontwikkeld. Deze koffer bevat informatie die de ouders kan ondersteunen in hun opvoedingstaak. De koffer wordt vanaf begin 2006 bij de aangifte van hun kindje aan de ouders uitgereikt.

Samen met de ketenpartners heeft de gemeente Halderberge in de achterliggende periode veel gerealiseerd. De wijze waarop hieraan vorm is gegeven en wie daarbij betrokken zijn, zijn in bijlage 4 in schema gebracht. Daarnaast is de nodige aandacht besteed aan het voorkomen van schooluitval door een stevige handhaving van de leerplicht en aan de algemene voorzieningen zoals de speelvoorzieningen, onderwijshuisvesting en het jongeren centrum in Bosschenhoofd.

Hoofdstuk 3: De ambities van de gemeente Halderberge

De algemene doelstelling van de gemeente Halderberge is om er voor te zorgen dat jeugdigen in haar gemeente kunnen opgroeien tot evenwichtige inwoners, die in harmonie, met respect voor elkaar, kunnen samenleven.

Om dit te kunnen bereiken is het nodig dat aan een aantal randvoorwaarden voldaan wordt. Deze zijn:

- Een evenwichtige gezinssituatie
- Een goede gezondheid
- Onderwijs
- Veiligheid
- Goede algemene voorzieningen
- Werk en inkomen
- Geschikte huisvesting

Van preventief jeugdbeleid naar een breed positief jeugdbeleid *Preventief jeugdbeleid*

De achterliggende gedachte van preventief beleid is dat signalering van problemen in een zo vroeg mogelijk stadium gebeurt. Het direct aanbieden van (een lichtere vorm van) hulp en ondersteuning aan jeugdigen moet grotere problemen, waarvoor zwaardere (en duurdere) hulpverlening noodzakelijk is, zoveel mogelijk voorkomen.

Het preventieve model heeft als uitgangspunten het 'voorkomen van' en het 'vermijden van' ongewenste situaties en omstandigheden voor de jeugdigen en voor de omringende samenleving. Deze preventieve benadering richt zich dan ook vaak op situaties en ontwikkelingen die zich nog niet hebben voorgedaan. Een duidelijk voorbeeld is de preventie van jeugdcriminaliteit. Het succes hiervan wordt gemeten naar crimineel handelen dat niet heeft plaatsgevonden: de schade door vandalisme die afneemt of graffiti die niet meer voor komt. De vraag wat er met de jeugdigen die dit gedrag vertonen aan de hand is blijft in de praktijk vaak onderbelicht. Het belang van de jeugdigen zelf komt door deze benaderingswijze op de tweede plaats. De preventie kan echter ook gericht zijn op het voorkomen van het afglijden van de individuele jeugdige in het maatschappelijk functioneren. Hierbij passen ook enkele kanttekeningen. Ten eerste dat preventief denken altijd uitgaat van de vooronderstelling dat er een beeld is van wat 'fout' kan gaan, vermeden en voorkomen moet worden. Ten tweede is preventie vooral gericht op het wegnemen van factoren en omstandigheden die dergelijk 'afglijden' veroorzaken. Daarmee zijn nog niet de positieve voorwaarden gecreëerd voor deelname van jongeren aan de samenleving. Preventief denken gaat dus in principe uit van problemen of ellende die voorkomen moeten

worden. De combinatie van het denken vanuit 'het voorkomen van' en vanuit 'de dreigende ellende' maakt dat preventie zelden 'aan de ellende voorbij' denkt. Dit is echter wel noodzakelijk om jeugdigen voor te bereiden op hun deelname aan de samenleving. Het preventieve jeugdbeleid kent dus haar beperking: het helpt jeugdigen te overleven, maar dat is iets anders dan leven en dat is juist waarin jeugdigen zijn geïnteresseerd. Hierin onderscheidt een breed positief gerichte benadering van jeugd en jeugdbeleid zich van de preventieve benaderingswijze.

Breed positief gericht lokaal jeugdbeleid

Het breed positief gerichte jeugdbeleid gaat uit van kansen voor de jeugdigen. Daarin zijn twee aspecten te onderscheiden. De aanwezigheid van kansen en het (kunnen) grijpen van kansen. Jeugdbeleid dat zich uitsluitend richt op de aanwezigheid van kansen schiet te kort, evenals jeugdbeleid dat pas kansen grijpt als er problemen zijn (of verondersteld worden). Om een breed positief jeugdbeleid te kunnen voeren is een aantal voorwaarden noodzakelijk. Noodzakelijk is dat de algemene voorzieningen, zoals peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, jeugdloket en jongerenaccommodaties, bibliotheek, buurtsportwerk in stand blijven c.q. worden gerealiseerd. Scholen, jongerencentra, sportverenigingen, speel- en hangplekken zijn vindplaatsen van jeugdigen. Deze vindplaatsen dienen voor het verkrijgen van de nodige beleidsinformatie over behoefte van en kansen voor jeugdigen op lokaal niveau. De partners (bijvoorbeeld: leerkrachten, jongerenwerkers, straathoekwerkers, jeugdhulpverleners, schoolmaatschappelijk werkers, wijkagenten) dienen deskundig te zijn en informatie voor beleidsvorming aan te leveren. Samen met de gemeente kunnen de behoeften van jeugdigen naar nieuwe kansen worden vertaald. Hoewel de deskundigheid en informatie van instellingen die lokaal actief zijn voor jeugdigen (en ouders) belangrijke bronnen zijn voor beleidsvorming, kunnen deze niet de enige zijn. De jeugdigen zelf, en hun opvoeders, zijn hiervoor een primaire bron. De gemeente Halderberge dient dan ook de jeugdigen zelf te betrekken bij de beleidsvorming.

Het gezamenlijk ingezette preventieve jeugdbeleid dient te worden verbreed naar een breed positief gericht jeugdbeleid. Breed positief jeugdbeleid is primair (maar niet alleen) vraaggestuurd. Niet het oplossen van het probleem is het uitgangspunt, maar de aanleiding (behoefte/vraag) staat centraal. Na het constateren van de vraag en behoefte van de jeugdigen wordt er samen actief gezocht naar kansen en mogelijkheden om hieraan tegemoet te komen.

De regierol van de gemeente

De gemeente Halderberge heeft niet de illusie dat het altijd mogelijk is om problemen te voorkomen en/of op te lossen. Door het scheppen van een aantal voorwaarden zullen wij ons de komende jaren inzetten om de regiefunctie van de gemeente te versterken en de samenwerking te verbeteren om zodoende de maatschappelijke uitval van jongeren tot een minimum te beperken en de participatie te stimuleren. Daarnaast zal de gemeente Halderberge activiteiten stimuleren die leiden tot een verbetering van de sociale vaardigheden en omgangsvormen en die een gezonde leefstijl bevorderen. Bovendien wordt de nodige aandacht besteed aan voorzieningen die nodig zijn om de doelstelling (minder maatschappelijke uitval) te behalen. Hierbij valt te denken aan een jeugdzorgnetwerk c.q. jeugdloket.

De term 'Regie' wordt veelvuldig op tal van beleidsterreinen gebruikt. In de praktijk blijkt dat aan dit begrip niet altijd een zelfde invulling wordt gegeven. Om misverstanden te voorkomen willen wij aangeven wat wij - ten aanzien van het jeugdbeleid - onder regie verstaan.

De regie houdt in dat de Gemeente Halderberge de ketenpartners stimuleert om op een effectieve en efficiënte wijze samen te werken en elk vanuit hun deskundigheid een bijdrage te leveren aan de beleidsontwikkeling en de beleidsuitvoering. Op haar beurt zorgt de gemeente ervoor dat zij de ketenpartners en initiatieven duidelijk in beeld heeft. De gemeente moet de verschillende relevante initiatieven op elkaar afstemmen. De gemeente tracht steun te creëren voor het gemeentelijk beleid en zorgt ervoor dat bindende afspraken worden gemaakt en dat deze afspraken worden nagekomen. De gemeente zal door middel van heldere argumenten, het delen van een gezamenlijke visie op het jeugdbeleid, daadkracht en financiële prikkels het proces aan moeten sturen.

Het netwerk rondom het lokale jeugdbeleid is complex. Dit is niet alleen het gevolg van een groot aantal deelnemers die in het belang van het kind handelen. Ook de soms uiteenlopende en tegenstrijdige belangen en wisselende machtsposities en de afhankelijkheid van elkaar bemoeilijken dat de gestelde doelen in het jeugdbeleid worden bereikt. De regisseursrol van de gemeente bestaat er onder andere uit om op cruciale momenten in het beleidsproces - rekening houdend met de deskundigheid van haar partners - de uiteindelijke beslissingen te nemen. Ten aanzien van het jeugdbeleid betekent dit dat de gemeente Halderberge de professionele instellingen zal stimuleren om mee te denken en te doen om de belangen van de jeugdigen zo optimaal mogelijk te behartigen. Voorwaarde daarbij is dat de gemeente Halderberge terdege op de hoogte is van het aanbod en de visie van de verschillende ketenpartners. Pas op dat moment kan de nodige steun gevraagd en verkregen worden. Dit niet

alleen bij de professionals (zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau), maar ook bij de jeugdigen zelf. Om de effectiviteit van de samenwerking te vergroten is een goede communicatie essentieel. Daarvoor is nodig dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de verwachtingen van elkaar en hoe daar mee om te gaan. Voorwaarde is daarbij dat een ieder zich houdt aan deze gedragsregels en dat de ketenpartners zich aan de doorzettingsmacht van de gemeente conformeren.

Samenwerking

Opgemerkt wordt dat het verstrekken van subsidies niet het enige sturingsmiddel is waarover de gemeente Halderberge beschikt. Ook het gezamenlijk ontwikkelen van een eenduidige visie op het jeugdbeleid, het maken van duidelijke afspraken en gedeelde (eind)verantwoordelijkheden bieden hierin mogelijkheden.

De sturende en coördinerende rol van de gemeente is hierin cruciaal. Om deze sturende en coördinerende rol goed op ons te kunnen nemen wordt ook de samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie verstevigd. Het naast elkaar ontwikkelen van beleid voor dezelfde doelgroep kan leiden tot onduidelijkheden en verzwakt de geloofwaardigheid en de regiefunctie. Om sturend te kunnen optreden, is een eenduidige visie essentieel.

In het kader van Operatie Jong wordt getracht met alle ketenpartners te komen tot een samenwerkingsstructuur, met duidelijke afspraken en verantwoordelijkheden. De komende jaren zal de gemeente Halderberge zich inspannen om te komen tot een sluitende jeugdketen en coördinatiepunt. De gemeente Halderberge zal de bestuurlijke regierol op zich nemen om er met de uitvoerende ketenpartners voor te zorgen dat gemaakte afspraken ten aanzien van taakverdeling en hulpverlening worden nagekomen.

Voorzieningen

Wanneer we over voorzieningen spreken gaat het over zowel de (hulpverlenings)activiteiten die er voor de jeugdigen en hun ouders/opvoeders worden georganiseerd en aangeboden als de fysieke locaties waar de jeugdigen gebruik maken en van waaruit zij bereikt kunnen worden. Voor de activiteiten verwijzen wij naar bijlage 4.

Bij fysieke locaties gaat het om onder andere:

- Consultatiebureau
- Jeugdzorgloket
- Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven
- Scholen voor primair onderwijs en scholen voor voortgezet onderwijs
- Culturele centra (inclusief muziekschool en bibliotheek)

- Sportaccommodaties
- Uitgaanscentra
- Jongerencentra
- Speelplekken en hangplekken

Uitgangspunt in een breed positief jeugdbeleid is dat de jongeren centraal staan en de algemene voorzieningen optimaal zijn en zo dicht mogelijk bij huis aan te bieden.

Sociale vaardigheden

Uitval van jeugdigen gaat soms gepaard met overlast, drugsgebruik en criminaliteit. Zelden ontstaan deze zonder aanleiding. Soms is het experimenteergedrag dat hoort bij het opgroeien en het verkennen van de eigen grenzen en die van anderen (volwassenen). Soms zijn het signalen van heersende onvrede; onvrede over een niet te bereiken, maar wel gewenste leefstijl of onbekendheid met of onbegrip over andere culturen. Of een combinatie van deze factoren.

Door middel van het versterken van binding aan de samenleving en het vergroten van de sociale vaardigheden kunnen deze signalen worden omgebogen naar kansen om uitval tegen te gaan. Daarbij valt te denken aan:

- Het bieden van opvoedingsondersteuning (het leren grenzen stellen aan wat wel en niet maatschappelijk wenselijk is) aan de ouders
- Het tegengaan van schoolverzuim
- Het vergroten van zeggenschap van jongeren
- Het bieden van activiteiten
- Zorgen voor een vertrouwde eigen plek
- Buitenschoolse opvang 12+
- Verbeteren van contacten met volwassen buurtbewoners (anonimiteit opheffen)
- Het voorkomen van werkloosheid.

Een integrale aanpak en samenwerking zijn ook hierbij essentieel.

In een enkel geval zal het niet mogelijk zijn om de nodige sociale vaardigheden en/of binding met de maatschappij bij te brengen. Soms zelfs is gevangenisstraf onontkoombaar. De Wet op de Jeugdzorg legt ook de gemeente Halderberge op om ex-gedetineerde jongeren - via de reclassering - te begeleiden in de terugkeer in de maatschappij. Om de kans op recidive te verkleinen, is het noodzakelijk dat de begeleiding zich niet alleen richt op de jongere zelf, maar ook op de directe omgeving. Voorkomen moet worden dat de jongere weer terugglijdt in het oude gedrag. Aan dit beleid moet de komende tijd vorm worden gegeven.

Een evenwichtige gezinssituatie en de rol van de ouders

In de westerse samenleving zijn ouders de eerst verantwoordelijken om hun kinderen een evenwichtige gezinssituatie te bieden. Zij dienen ervoor te zorgen dat er voldoende voeding, kleding en genegenheid is. De ouders zijn en blijven de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding en verzorging van hun kinderen. Benadrukt dient te worden dat ouders in 80 procent geen hulp en/of sturing nodig hebben om hun verantwoordelijkheden op te pakken. Van de resterende gezinnen heeft 10 tot 15 procent incidenteel lichte pedagogische hulp en ondersteuning nodig. Te denken valt daarbij onder andere aan opvoedingondersteuning, begeleiding naar sport, voedingsadviezen. Bij 5 tot 10 procent van de gezinnen is intensievere begeleiding nodig. In deze gezinnen zijn de ouders onvoldoende of niet toegerust om hun kinderen een goede start en/of evenwichtige opvoeding te geven. Vaak spelen er in deze gezinnen meerdere problemen zoals verslavingsproblematiek, psychische problemen, schulden en relatieproblemen.

De laatste decennia is onze samenleving meer en meer geïndividualiseerd. In het verleden werden (dreigende) misstanden in het gezin opgemerkt en/of opgepakt door de directe omgeving. De huidige samenleving vergt veel van ouders en hun kinderen. Dit leidt ertoe dat er in een aantal gevallen steeds minder tijd overblijft voor de kinderen. De opvoeding wordt door de vele invloeden en de hogere verwachtingen en eisen steeds complexer. De sociaal-economische middenklasse (en daarboven) is over het algemeen goed in staat dit te ondervangen. Zij zijn in staat hun eventuele hulpvraag voldoende te formuleren en weten de weg naar hulp en ondersteuning in de maatschappij goed te vinden. Ook maken zij vaker gebruik van de voorhanden zijnde voorzieningen zoals kinderopvang en buitenschoolse activiteiten. Bij de minderbedeelde gezinnen kost dit soms meer moeite.

De VVE-monitor 2003/2004 bijvoorbeeld laat zien dat van de gewichtenleerlingen* in groep 1 30% geen peuterspeelzaal of

* De Gewichtenregeling basisonderwijs maakt deel uit van het beleid dat is gericht op de bestrijding van onderwijsachterstanden. Dit beleid wil komen tot een aanpak van problemen die samenhangen met de sociaal-economische en culturele achtergrond van leerlingen. In de Gewichtenregeling basisonderwijs zijn criteria geformuleerd op grond waarvan basisscholen in aanmerking komen voor extra middelen voor personeelsformatie. Deze criteria zijn gebaseerd op een inschatting van de gemiddelde onderwijsachterstand van leerlingen. Hoe hoger het gewicht, hoe slechter de kans in het onderwijs, althans, zonder flankerend beleid. De aantallen gewichtenleerlingen in een gemeente vormen derhalve een indicatie voor de kwetsbaarheid van de jeugd. In de per 1 augustus 2006 geldende regeling wordt het opleidingsniveau van de ouders van alle basisschoolleerlingen (autochtoon en allochtoon) doorslaggevend. Er worden twee bijzondere gewichten onderscheiden:

1. Het gewicht 0,3 wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouders of de ouder die belast is met de dagelijkse verzorging een opleiding uit de categorie 2 (=maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg) heeft gehad

kinderdagverblijf heeft bezocht. Van de niet-gewichtenleerlingen is dit 15%.

Ook de gemeente Halderberge ziet in dat het een maatschappelijke verantwoordelijkheid is om gezinsproblemen te voorkomen en hulp te bieden wanneer er problemen dreigen te ontstaan en/of ontstaan zijn. Hulp is noodzakelijk om te voorkomen dat kinderen (in een later stadium) in de problemen komen en er (dan) een beroep gedaan moet worden op meer ingrijpende en duurdere vormen van hulpverlening. Signalen die door de verschillende ketenpartners worden opgevangen dienen bij elkaar gebracht te worden. Hiertoe zal volgens landelijk voorbeeld een elektronisch signaleringssysteem (de zogenaamde verwijsindex) worden gerealiseerd. Aan de hand hiervan wordt door een jeugdzorgcoördinator bepaald welke vorm van hulpverlening nodig is en/of de inzet van een gezinscoach wenselijk of noodzakelijk is. Deze gezinscoach zal het gezin en de omgeving begeleiden naar meer structuur. Het gezin dient na begeleiding (zo kort als mogelijk, maar zolang als noodzakelijk) weer zelfstandig de verantwoordelijkheden op moeten kunnen pakken.

Ook de wet- en regelgeving (zie bijlage 5) stelt hiertoe eisen aan gemeenten.

Gezondheid

Goede lichamelijke en geestelijke gezondheid liggen aan de basis van een zinvol bestaan. Helaas zijn lichamelijke en/of geestelijke problemen niet altijd te voorkomen. De gemeente kan samen met de jeugdgezondheidsinstellingen (GGD en Thuiszorg) invloed uitoefenen op de leefstijl van kinderen en jongeren. Daarnaast moeten jeugdigen worden gestimuleerd om meer te bewegen. De preventieve jeugdgezondheidsonderzoeken in het schooljaar 2004/2005 geven aan dat 9% van de kinderen in groep 2 van het basisonderwijs te zwaar is. Voor groep 7 van het basisonderwijs is dit ruim 15%. 17% van het beroepsgericht voortgezet onderwijs ontbijt niet dagelijks. 6% van deze groep doet gemiddeld minder dan 1 uur aan lichaamsbeweging (fietsen, buitenspelen etc.). Het is van groot belang om verandering van leefstijl zo vroeg mogelijk te veranderen. (Bron het Jeugd Informatie Systeem van de GGD).

Alleen lichamelijke klachten voorkomen is echter niet voldoende. Het is van belang dat ook de psychische klachten worden voorkomen en jeugdigen in emotioneel evenwicht blijven/komen. Dit kan worden gestimuleerd door de sociale vaardigheden bij jongeren en ouders te vergroten, zodat zij

-
2. Het gewicht 1,2 wordt toegekend aan leerlingen van wie een van de ouders een opleiding heeft gehad uit categorie 1 (=maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk) en de ander een opleiding uit categorie 1 of 2.

leren grenzen aan te geven en op een respectvolle manier met elkaar leren te communiceren.

Spontaan buitenspelen en buitensporten is behalve voor lichamelijke ontwikkeling ook belangrijk voor de sociale ontwikkeling. Het is van belang dat er voldoende veilige ruimte wordt vrijgehouden om dit mogelijk te maken.

'Gewoon' op straat spelen is zo goed als onmogelijk. De vele woningen en wegen maken dat spontaan spel tot onveilige en ongewenste situaties leidt. Vanwege toenemend verkeer kunnen jongeren niet op straat spelen. Het spel van de iets oudere jeugd wordt door de omwonenden vaak als overlast ervaren. Overlast omdat men bang is voor schade aan de auto, de tuin en het huis.

Toch zijn en blijven speel- en sportplekken noodzakelijk. Niet alleen voor de lichamelijke en sociale ontwikkeling van de jeugd maar ook voor de sociale binding in de wijk. Het kennen en gekend worden van verschillende groepen mensen vermindert onveiligheidsgevoelens. Halderberge zal de nodige aandacht besteden aan het realiseren van voldoende (3% van de bebouwde ruimte) veilige speelplekken in alle kernen waar jong en oud elkaar kunnen treffen (zie ook de beleidsnotitie speelgelegenheid - 2002). De speelplekken dienen dan ook niet alleen toegankelijk en geschikt te zijn voor de jongste kinderen, maar dienen dusdanig ingericht te zijn dat deze voldoende uitdaging bieden aan zowel valide als mindervalide jongeren.

Verder dient het realiseren van speelplekken - nog meer dan voorheen - integraal opgepakt te worden en zal bij de aanschaf van nieuwe speeltoestellen - voor alle leeftijdscategorieën - de keuze vallen op meer beweging.

Er zijn geen aanwijzingen dat het met de leefstijl van de Halderbergse jeugdigen beter of slechter gesteld is dan met die van de rest van Nederland. Gesteld kan worden dat leefstijl wordt bepaald door tal van maatschappelijke ontwikkelingen. De gemeente Halderberge kan daar niet altijd direct invloed op uitoefenen. Wij zijn van mening dat de landelijke overheid richtinggevend en faciliterend dient te zijn in het tegengaan van negatieve ontwikkelingen in de leefstijl. De nodige aandacht zal worden besteed aan beweging en gezonde voeding en de relatie ertussen. Ook hiervoor geldt dat er een goede samenwerking met de ketenpartners moet zijn.

Vanaf 1 januari 2003 zijn gemeenten verantwoordelijk voor regie, beleidsontwikkeling, uitvoering (vanuit GGD West-Brabant en de JGZ van Thuiszorg West-Brabant) en financiering van de gehele Jeugdgezondheidszorg van 0-19 jaar. Met name in het maatwerkdeel kan de gemeente Halderberge sturend optreden.

Vooraf het aantal contactmomenten met de schoolarts en/of schoolverpleegkundige in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs is een aandachtspunt. In de leeftijd van 0-4 jaar worden kinderen en hun opvoeders via het consultatiebureau nauwgezet gevolgd in hun ontwikkeling. Het aantal contactmomenten wordt in de leeftijdscategorie daarboven drastisch minder. Dit betekent dat met de jeugdgezondheidsinstellingen (Thuiszorg en GGD) goede afspraken gemaakt dienen te worden om dit te verbeteren. In het kader van de Tijdelijke Regeling Vroegsignalering wordt datgene dat kan leiden tot stagnatie in de ontwikkeling van het kind, de zogenaamde risicofactoren, in beeld gebracht. Door het in beeld brengen van deze risicofactoren ontstaat een kans om hulp adequater aan te bieden. De kans om maatschappelijke uitval in de toekomst te voorkomen, wordt hierdoor vergroot. De meest voorkomende risicofactoren in Halderberge bij kinderen die geboren zijn tussen 1 januari 2001 en 31 december 2004, zijn achterstand in het ontwikkelingsveld communicatie (86x), verzorgende ouder spreekt geen Nederlands (65x), spraak- en taalstoornis (49x), maar ook een ouder met een psychische stoornis of ongewenste werkloosheid van de kostwinner scoren aanzienlijk (respectievelijk 36x en 28x). In het algemeen streven we op het terrein van de jeugdgezondheidszorg naar een integrale zorg: het in elkaar vlechten van de individuele benadering (ouder-kind-zorg in de consultatiebureaus) en collectieve en epidemiologische benadering (GGD).

Kinderwerk, jongerenwerk en straathoekwerk

In toenemende mate wordt op een minder positieve aandacht besteed aan jongeren. Iedereen kent de berichtgeving in de media over zeer trieste gezinssituaties waar kinderen vaak het slachtoffer van zijn. Samen met de nodige opvoedingsprogramma's op de televisie wekken zij de indruk dat het slecht gesteld is met onze jeugd. Toch willen wij benadrukken dat 85% van onze jongeren een evenwichtige en harmonieuze opvoeding krijgt en niet voor problemen komen te staan of hiervoor zorgen. 15% van de jongeren behoort tot de zogenaamde risicjongeren. Risicjongeren zijn jongeren die opgroeien in omstandigheden die mogelijk tot problemen zouden kunnen leiden. Te denken valt aan ouders zonder werk, met geringe scholing en/of een laag inkomen, ouders met een psychische aandoening of verslavingsproblematiek, een gewelddadige omgeving of een gebroken gezinssituatie. Opgroeien in een dergelijk milieu verhoogt de kans op negatieve persoonlijke ontwikkelingen of op sociale uitsluiting en (maatschappelijke) uitval. Dit kan zich manifesteren in antisociaal gedrag en/of het plegen van delicten. Vaak ontbreekt het deze jongeren aan sociale bindingen met de maatschappij. Dit vertaalt zich - onder andere - in gebrek aan genegenheid voor anderen, geringe betrokkenheid bij school, werk en/of maatschappelijke

activiteiten. Negatieve communicatie (schelden, negeren, geweld) of excessief gebruik van genotsmiddelen kunnen hiervan het gevolg zijn. De jongeren ervaren hun eigen gedrag niet als een probleem en laten zich daarop dan ook niet aanspreken. Het aanspreken van hun capaciteiten heeft meer effect. Het jongerenwerk en straathoekwerk is hierin essentieel.

De hoofdfuncties van het jongerenwerk zijn:

1. Ontmoeting en participatie
2. Dienstverlening en educatie
3. Netwerkontwikkeling en belangenbehartiging.

Het kinderwerk en het straathoekwerk hebben de mogelijkheid om jeugd in de vrije tijd te bereiken. Dit kan - vanzelfsprekend - alleen wanneer er goed naar hun vragen wordt geluisterd, hun 'taal wordt gesproken' en hun behoeften serieus worden genomen. Pas daarna is het mogelijk jongeren meer binding te laten krijgen met de samenleving.

Tune my ride Oudenbosch

Jongeren knappen een oude auto op die wordt verlot voor een goed doel.

Goede voorzieningen

Zonder goede voorzieningen is het voor jeugdigen niet mogelijk om zich optimaal te ontwikkelen en te ontplooien.

Naast ontplooiing bieden de voorzieningen de gemeenten Halderberge en haar ketenpartners de mogelijkheid om jeugdigen te observeren, toegang tot hen te krijgen en/of met hen - wanneer zij iets ouder zijn - in dialoog te gaan en te blijven. Het algemene jeugdbeleid heeft immers als uitgangspunt (vastgelegd in het BANS-akkoord, zie bijlage 6 voor de samenvatting) om geen beslissingen over maar met de jeugdigen te nemen.

Het eerste Halderbergse Jeugddebate in het gemeentehuis te Oudenbosch op 16 april 2005.

Naast de scholen zijn speelplekken, hangplekken, jongerencentra, sportclubs en jeugdclubs plaatsen waar het mogelijk is om met jongeren in contact te komen en te blijven.

Onderwijs, voortijdig schoolverlaten en leerplicht

Onderwijs

De basis voor het kunnen volgen van onderwijs is een goede zo gelijk mogelijke start voor iedereen. Het is van belang dat ontwikkelingsongelijkheden worden voorkomen en worden afgewend. Hoewel de gemeente Halderberge zich bewust is van haar beperkingen, streeft zij ernaar om alle kinderen zoveel mogelijk een gelijke start te geven door middel van onder andere opvoedingsondersteuning en achterstandenbeleid.

Zonder scholing en vorming zal het voor de jeugdigen niet mogelijk zijn om zich te ontplooiën tot een zelfstandige en zelfredzame volwassene. Het bieden van kwalitatief goed onderwijs is de primaire taak van de scholen. Moderne scholen (zo ook die in Halderberge) zijn meer dan instituten waar kennisvaardigheden (cognitieve vaardigheden) worden ontwikkeld. De school wordt ook geacht de leerlingen voldoende sociale bagage mee te geven om zich goed in de maatschappij te kunnen redden. Bovendien moet de school een vertrouwde omgeving zijn waarbinnen de leerling moet kunnen rekenen op ondersteuning en veiligheid.

De gemeente Halderberge is verantwoordelijk voor het algehele welzijn van haar jeugdige inwoners. De belangen en behoeften van hen - voor nu en in de toekomst - staat bij de gemeente Halderberge voorop. Daarbij speelt het toekomstperspectief een belangrijke rol. Vanaf 2010 neemt de vergrijzing van de bevolking aanzienlijk toe. De verwachting is dat het aantal senioren tussen 2010 - 2040 15 tot 40% van de totale bevolking zal zijn. Onze nieuwe generatie (onze huidige jongeren) staat een zware taak te wachten. Het is van groot belang dat de huidige volwassenen die belangen en behoeften van de jongeren serieus behartigen. Alleen dan kunnen zij in de toekomst hun

sociale en economische taken naar behoren oppakken. Alleen al daarom zal de gemeente Halderberge zich inspannen om betrokken te worden en te blijven bij het onderwijs en samen te werken met de scholen om het welbevinden van de jeugdigen te bevorderen. Daarnaast zullen ouders worden ondersteund in hun opvoedtaken en worden alle mogelijkheden aangegrepen om - daar waar het ontbreekt - de sociale vaardigheden van ouders en kinderen te verbeteren.

Hoewel scholen bij uitstek vindplaatsen zijn van jeugd (ouders en/of kinderen) dient niet uit het oog verloren te worden dat de primaire taak van het onderwijs het onderrichten van jonge mensen is en dient te blijven.

Voortijdig Schoolverlaten

De gemeente Halderberge heeft de mogelijkheid om via het Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid (GOA) te zorgen dat leerlingen met een ontwikkelings- en/of maatschappelijke achterstand meer kansen krijgen om de school met een startkwalificatie te verlaten (wij wijzen u ook op het GOA-beleid en jaarschijf).

Beoogd wordt dat alle jeugdigen uiteindelijk met een startkwalificatie (MBO 2 of Havo/Vwo diploma) de school verlaten, zodat de kansen op economische zelfstandigheid worden vergroot.

Leerplicht

Het is een wettelijk taak van de gemeente Halderberge erop toe te zien dat de leerplichtwet wordt nageleefd. Zij doet dit door het inzetten van leerplichtambtenaren (voor meer informatie verwijzen wij u naar het jaarlijkse leerplichtverslag). De algemene doelstelling van de Leerplichtwet is de jeugdigen bewegen zolang mogelijk op school te blijven en weer naar school te gaan wanneer zij verzuimen dit te doen. De primaire taak van de leerplichtambtenaar (LPA) is het handhaven van de leerplichtwet. De LPA heeft hiervoor een aantal instrumenten ter beschikking. Via de opsporingsbevoegdheid kan informatie worden ingewonnen en geregistreerd. Ook heeft de LPA de mogelijkheid tot het opmaken van een proces-verbaal wanneer de leerplichtwet niet wordt nagekomen. Daarnaast heeft de LPA een signalerende taak. Kennis van de jeugdhulpverleningstructuur (sociale kaart) is hierbij noodzakelijk.

Werk en inkomen

De mogelijkheden om jeugdigen aan werk te helpen zijn voor de gemeente beperkt. In dit verband moet er onderscheid worden gemaakt tussen de jongeren vanaf 18 jaar met een uitkering ingevolge de Wet Werk en Bijstand (WWB) en jongeren zonder uitkering.

De toeleiding tot werk is in beginsel een taak voor het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI). In het kader van de beleidsontwikkeling is het echter van belang dat de door het CWI opgevangen signalen over ongewenste en/of relevante ontwikkelingen worden doorgegeven aan de gemeentelijke organisatie en/of de lokale partners.

Deze taak wordt pas een gemeentelijke verantwoordelijkheid wanneer een beroep gedaan wordt op de WWB. De kaders voor de mogelijkheden voor de toeleiding naar werk zijn neergelegd in de door de gemeenteraad vastgestelde reïntegratieverordening. De WWB en de reïntegratieverordening bieden ruimte aan doelgroepenbeleid. Het gering aantal jongeren in het WWB-bestand maakt echter een individuele aanpak wenselijker. De gemeente Halderberge kent voor jongeren beneden de 23 jaar met een WWB uitkering een sluitende aanpak. Jongeren die een beroep doen op bijstand wordt een reïntegratietraject aangeboden. Bij aanvang van de uitkering is dat een plaatsing op het project "Werk Voorop" (Work First). Deelname aan dit project bevordert de plaatsing op de reguliere arbeidsmarkt. Jongeren die nog geen startkwalificatie hebben, worden geschoold tot deze startkwalificatie is behaald. Dit kan eventueel worden gecombineerd met "Werk Voorop".

Als door persoonlijke omstandigheden werk of deelname aan een reïntegratietraject nog niet mogelijk is, wordt als alternatief sociale activering aangeboden.

Voor jongeren zonder uitkering staan in beginsel de voorzieningen, die de reïntegratieverordening biedt, open. Het gaat hier om een vaak moeilijke, onbekende en nergens geregistreerde doelgroep. Het is, in dit verband, noodzakelijk om tot samenwerking te komen met die organisaties, die met deze jongeren in contact komen, te komen. De gemeente Halderberge wil deze samenwerking bevorderen.

In bijlage 1 vindt u een overzicht van het totaal aantal niet werkenden werkzoekenden (NWW) in de gemeente Halderberge en die van onder de 23 jaar met de duur van hun werkloosheid en het percentage zoals bekend in december 2005.

Veiligheid en Criminaliteit

Veiligheid

Jeugdigen moeten zoveel als mogelijk zorgeloos kunnen opgroeien en zich veilig voelen. Dit kan alleen wanneer ook voor de fysieke veiligheid wordt gezorgd. Zo moet de jeugd - onder andere - veilig van en naar school kunnen gaan. Behalve dat de nodige aandacht besteed zal worden aan de veiligheid van de wegen in de gemeente, verdient ook de omgeving rondom de scholen de aandacht. Vooral bij basisscholen ontstaan regelmatig onveilige situaties door ouders die kinderen naar school brengen en ophalen. Even snel stoppen, deur open om de kinderen in of uit te laten stappen, brengt chaotische - en dus - onveilige - situaties met zich mee.

De gemeente Halderberge wil veilig verkeersgedrag bevorderen en zal haar invloed aanwenden om ook de veiligheid van wegen buiten de gemeentegrenzen waar nodig te bevorderen (zie ook het Verkeersveiligheidsplan en Veiligheidsplan).

Criminaliteit

Wanneer we spreken over het voorkomen van uitval van jongeren betekent dit ook dat er oog is voor jeugdigen die (dreigen te) ontsporen en crimineel gedrag (gaan) vertonen.

Onder criminaliteit wordt een verscheidenheid aan strafbare gedragingen verstaan. Zo kan er bijvoorbeeld een duidelijk onderscheid gemaakt worden in:

- Incidenteel, normoverschrijdend opgroeigedrag
- Racistisch geweld (al dan niet verbaal)
- Het stelselmatig plegen van delicten.

Daarnaast kan een onderverdeling worden aangebracht in:

- Jeugd onder de 12 jaar (niet vervolgbaar)
- Minderjarigen, van 12 - 18 jaar (jeugdstrafrecht)
- Jong volwassenen, van 18 - 25 jaar.

Uit de gegevens van de landelijke politieregisters (12-18 jaar) blijkt dat de criminaliteit sinds 1996 gelijk is gebleven. Wel is er een verschuiving te zien richting geweldsdelicten. 75-90% van deze delicten wordt gepleegd door gelegenheidsdaders. Het overgrote gedeelte vindt plaats in de grote steden (zie ook het veiligheidsjaarplan Halderberge).

Huisvesting

Om jongeren in de gemeente Halderberge te houden (voorkomen van vergrijzing) is geschikte huisvesting noodzakelijk. Startende jongeren zoeken veelal geen woning in Halderberge voor zichzelf maar voor een (te stichten) huishouden c.q. gezin. Jongeren die wel voor zichzelf een woning zoeken zijn over het algemeen aangewezen op huurwoningen. De gemeente Halderberge zal samen met de woningcorporaties een aantal maatregelen treffen om de kansen voor starters op de woningmarkt te vergroten. Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de gemeentelijke 'Woonvisie 2005+' d.d. 3 juni 2005.

Hoofdstuk 4: kerndoelen en actiepunten

De Wet op de Jeugdzorg, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de ontschotting van beleidsterreinen die Operatie Jong beoogt, maken een hechtere samenwerking noodzakelijk. Alle bieden kansen om de samenwerking te versterken. Samenwerking tussen gemeente en ketenpartners, tussen ketenpartners onderling maar ook in de interne gemeentelijke organisatie op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Deze kansen zullen we gezamenlijk moeten benutten met als enige doel het welbevinden van de jeugdigen.

De komende jaren zal de gemeente Halderberge trachten er voor te zorgen dat jongeren optimaal kunnen (blijven) deelnemen aan de samenleving. Getracht zal worden dit te verwezenlijken door in te zetten op een aantal essentiële kerndoelen:

- Een sluitende samenwerkingsstructuur
- Begeleiding van de jeugd
 - *naar meer sociale vaardigheden en betere sociale omgangsvormen*
 - *ter voorkoming van recidive*
 - *naar een gezondere leefstijl*

Een sluitende jeugdketen

De afspraken die met de ketenpartners gemaakt moeten worden om te komen tot een sluitende jeugdketen moeten leiden tot duidelijke afbakening van verantwoordelijkheden. Onderdeel hiervan is het realiseren van gezinscoaching. Er mogen geen onduidelijkheden bestaan over wie voor welk onderdeel verantwoordelijk is. Door heldere afspraken te maken wie voor welk onderdeel de uitvoerende eindverantwoording heeft, kan er sneller en adequater worden gewerkt. Dit vanzelfsprekend in het belang van de klant. Door duidelijke taakverdeling en verdeling van verantwoordelijkheden kan het aantal contactmomenten worden teruggedrongen, zodat niet alleen de effectiviteit maar ook de efficiency worden vergroot. Maatschappelijke uitval kan hiermee weliswaar niet altijd voorkomen worden. Het geeft echter wel de beste mogelijkheid om uitval te voorkomen. Om de continuïteit van de samenwerkingsstructuur te kunnen waarborgen is het van belang dat de gemeente als bestuurlijke eindregisseur duidelijk is in wat zij van de uitvoerende partners in het jeugdbeleid verwacht.

Begeleiding van de jeugd . . .

. . . *Naar meer sociale vaardigheden en betere omgangsvormen*
Overlast, drugsgebruik, criminaliteit ontstaan zelden zonder aanleiding. Soms is het experimenteergedrag dat hoort bij het opgroeien en het verkennen van de eigen grenzen en die van anderen (volwassenen). Soms zijn het signalen van onvrede. Onvrede over de situatie waarin men zich bevindt en/of een gevoel dat de mogelijkheden ontbreken om iets aan deze situatie te veranderen.

Daarbij speelt het weinig genuanceerde denken en handelen vaak een rol in de verharding van de maatschappij. Een verharding die zich niet zelden uit in het aanspreken van (groepen van) personen op problemen waarvoor zij geen verantwoordelijkheid (kunnen)dragen.

Samen met een sterk individualiserende samenleving is het gevaar aanwezig dat gebrek aan sociale veiligheid leidt tot ongewenste (overlast en/of geweld) situaties. Overigens geldt dit niet alleen voor kinderen en/of jongeren. Volwassenen hebben hierbij een voorbeeldrol. Zij zijn in eerste instantie verantwoordelijk als het gaat om hun kinderen te wijzen op de grenzen van het toelaatbare.

Het is dan ook van belang dat opvoeders (ouders, leerkrachten maar ook anderen met een voorbeeldrol) hieraan de nodige aandacht besteden. Wanneer deze opvoeders hiertoe niet in staat zijn, dan dient de overheid in het belang van het kind en van de samenleving in te grijpen. Ouders blijven primair verantwoordelijk voor de opvoeding en (dus ook) de begeleiding en opvang van hun kinderen. Er wordt echter een steeds grotere maatschappelijke inzet (mantelzorg, deelname aan de arbeidsmarkt) van ouders verwacht.

Daarnaast zorgt de individualisering van de maatschappij ervoor dat kinderen en jongeren als opgroeiende individuen en hun behoeften steeds minder vaak in beeld zijn van en/of gecorrigeerd worden door hun omgeving.

Dit betekent ook veranderende verwachtingen en verantwoordelijkheden van de (lokale) overheid. Het serieus nemen van de behoefte van de jeugd staat hierin centraal. Dit kan onder andere aan de hand van opvoedingsondersteuning voor de ouders en het geven van groepsgerichte sociale vaardigheidstrainingen aan kinderen en jongeren.

Ook is het van belang dat de jongeren bereikbaar zijn/blijven. Behalve de mogelijkheden die het (ambulante) jongerenwerk biedt, is buitenschoolse opvang hiervoor een goede ingang. Met name voor de doelgroep 12+ ontbreekt dit tot op heden.

Jongeren van het Markland College leggen staatssecretaris Ross- Van Dorp (tijdens haar bezoek in het kader van Operatie Jong op 29 september 2005) en burgemeester Osterloh uit dat muts en doos geen scheldwoorden zijn.

. . . Ter voorkoming van recidive

Een specifieke doelgroep die Halderberge volgens de Wet op de Jeugdzorg dient te begeleiden zijn jongeren die uit detentie naar hun woonplaats terugkeren. De Wet op de Jeugdzorg legt gemeenten de verplichting op om er voor te zorgen dat jongeren die hebben vastgezetten wegens een delict een dusdanige begeleiding krijgen dat recidive wordt voorkomen. Deze begeleiding houdt in dat er voorwaarden worden gecreëerd die de terugkeer in de maatschappij vergemakkelijken. Hierbij valt te denken aan het zorgen voor geschikte woonruimte, het terug toeleiden tot werk, het geven van sociale vaardigheidstrainingen en het bieden van begeleiding in de vrije tijd. Deze maatregelen dienen te voorkomen dat terugval in het oude gedrag plaatsvindt. Deze nazorg is voor gemeenten een nieuwe verantwoordelijkheid. Uit de Recidivemonitor blijkt dat veel jongeren moeite hebben op het rechte pad te blijven na verblijf in een justitiële jeugdinrichting. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat een strafrechtelijk interventie meer effect heeft als na afloop daarvan een traject van nazorg in de directe omgeving volgt. De voorbereiding hiervan begint eigenlijk al bij de start van de justitiële interventie. Dit vraagt om een goede aansluiting van maatschappelijke voorzieningen op justitiële resocialisatietrajecten. In 2005 zijn in Halderberge 8 jongeren tussen de 12 en 23 jaar na detentie teruggestroomd naar de gemeente (Bron ministerie van justitie, dienst justitiële inrichtingen, sector justitiële jeugdinrichtingen).

. . . Naar een gezondere leefstijl

Behalve dat aan ouders/opvoeders voorlichting wordt gegeven over gezond gedrag wordt samen met peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de scholen bezien hoe de gezondheid van

hun leerlingen kan worden verbeterd en meer bewegen kan worden gestimuleerd. Hierbij kan gedacht worden aan het ontmoedigen van het per auto of bromfiets naar school komen, gezonde school, gezonde schoolkantines, geen nieuwe horecavergunningen (snacks) in de schoolomgeving.

Het actiever bezig zijn met de jeugd op straat zal worden bevorderd door het inzetten van een buurtsportwerker. Een positief neveneffect is dat hij de sociale binding tussen kinderen, jongeren en volwassenen in de buurt kan bevorderen en kan zorgen voor een toeleiding naar de sportverenigingen door nauw met hen samen te werken.

Daarnaast zal de voorlichting over drugsgebruik en het hanteren van non-alcoholzones worden voortgezet.

Onderstaand zijn de kerndoelen en de daaruit voortvloeiende actiepunten schematisch weergegeven. De kosten zijn op basis van ervaring.

Doelen	
Voorkomen van maatschappelijke uitval	<ul style="list-style-type: none"> - Komen tot convenanten met jeugdinstanties. - Samenwerkingsafspraken vastleggen met Veiligheidshuis en Samenwerkingsverband Weer Samen naar School. - Instellen van systeem van gezinscoaching. - Invoering van 1 doorlopend dossier per kind. - Realiseren van een jongerencentrum in Oudenbosch. - Alle jongeren tot 19 jaar die zonder startkwalificatie van school komen zijn in beeld.
Verbeteren van sociale vaardigheden	<ul style="list-style-type: none"> - Plan van aanpak discriminatie. - Sociale vaardigheidstrainingen verzorgen. - Andere vormen van jongerenparticipatie uitwerken
Bevorderen gezonde leefstijl	<ul style="list-style-type: none"> - Inzetten van een buurtsportwerker afhankelijk van de evaluatie na projectmatige inzet in 2006. - Speeltoestellen vervangen door actietoestellen. - Voldoende speelruimte bij nieuwe bouwlocaties (3% van de te bebouwen ruimte). - Met onderwijsbesturen overleggen over gezonde kantines. - Via het project gezonde school bewegen bevorderen. - Geen nieuwe horecavoorzieningen in omgeving van scholen toelaten.

voorkomen van maatschappelijke uitval van jongeren	
Wat willen we bereiken	Een sluitende aanpak en integraliteit in het algemene jeugdbeleid en jeugdzorg
Actiepunten	<ol style="list-style-type: none"> 1. De samenwerking tussen lokale instellingen verbeteren, maken van afspraken over verantwoordelijkheden en afstemming en aansluiting zoeken met justitie en WeerSamenNaarSchool 2. Realiseren gezinscoaching en zorgcoördinatie 3. 1 doorlopend elektronisch dossier en verwijsindex 4. Het realiseren van een laagdrempelig en - voor jeugdigen, opvoeders en professionals - duidelijk herkenbaar zorgpunt (jeugdzorgloket) 5. Het realiseren van een jongerencentrum in de kern Oudenbosch 6. Buitenschoolse Opvang 12+
De planning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voorjaar 2006 2. Half 2006 3. 2009 4. Najaar 2007 5. Eind 2006 6. Voorjaar 2007
De kosten	<ol style="list-style-type: none"> 1. P.M. 2. € 50.000,00 3. P.M. 4. € 20.000,00 5. € 250.000,00 6. Budgettair Neutraal
Actoren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cluster Welzijn, cluster Onderwijs, cluster Integrale Veiligheid, Leerplicht, alle ketenpartners 2. idem 3. idem 4. idem 5. Cluster Welzijn, cluster Ruimtelijk Beleid, Stichting de Markenlanden 6. Cluster Welzijn, Leerplicht, cluster Onderwijs, stichting de Markenlanden, Voortgezet onderwijs

Verbeteren van sociale vaardigheden en omgangsvormen	
Wat willen we bereiken	Een goede communicatie en respectvolle omgangsvormen
Actiepunten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Plan van aanpak discriminatie 2. Plan van aanpak sociale binding jongeren 3. Verbreden jongerenparticipatie
De planning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Najaar 2006 2. Voorjaar 2007 3. Najaar 2006
De kosten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budgettair neutraal 2. € 8.000,00 per jaar (sociale vaardigheidstrainingen) 3. Budgettair Neutraal
Actoren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cluster Welzijn; cluster onderwijs, cluster Integrale Veiligheid, Primair en voortgezet onderwijs, stichting de Markenlanden, stichting de Zuidwester, Politieteam Halderberge 2. Cluster Welzijn, cluster Onderwijs, cluster Ruimtelijk Beleid, cluster Integrale Veiligheid, stichting de Markenlanden, Politie 3. Cluster Welzijn, Cluster Onderwijs, Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs, stichting de Markenlanden

Bevorderen van een gezonde leefstijl (bewegen, voeding, drugs/alcohol)	
Wat willen we bereiken	Bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid voor gezondheid en verbeteren van de lichamelijke gezondheid.
Actiepunten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Buurtsportwerker 2. Bij vervanging van speeltoestellen, kiezen voor actie toestellen 3. Voldoende speelplekken bij bouwlocaties (3% van de te bebouwen ruimte) 4. Overleg met onderwijs over gezonde kantines en bevorderen van bewegen 5. Ontmoedigingsbeleid horeca in schoolomgeving
De planning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Najaar 2006 2. Doorlopend 3. Doorlopend 4. Vanaf voorjaar 2007 5. vanaf 2007
De kosten	<ol style="list-style-type: none"> 1. € 20.000,00 per jaar 2. Eenmalige € 75.000,00 daarna budgettair neutraal 3. Budgettair neutraal 4. Budgettair neutraal 5. Budgettair neutraal
De actoren	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cluster Welzijn, Cluster Onderwijs, Stichting de Markenlanden 2. Cluster Welzijn, cluster Groen, Cluster Ruimtelijk Beleid 3. Cluster Welzijn, cluster Onderwijs, scholen 4. Cluster Welzijn, cluster Onderwijs, scholen, GGD 5. Cluster Welzijn, cluster Onderwijs, cluster BAZ

Hoofdstuk 5: Tenslotte

Zoals aangegeven in de leeswijzer is de nota 'Jong in Halderberge' een kadernota voor de jaren 2006 - 2010. Jaarlijks wordt de nota geëvalueerd. Samen met de ketenpartners zal worden bezien wat er de afgelopen periode is gedaan om de kerndoelen te behalen en of dit de gewenste resultaten heeft opgeleverd. Zonodig worden aanpassingen gedaan.